

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Megyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár
Egyes szám ára fél dinár	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladv. szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljeva (Zápolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 231
Kiadóhivatal telefonszáma 21

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, II. szám.

Kedd, január 17.

A király proklamációja.

— Beogradi tudósítók jelentése. —

Beograd, jan. 15.

A minisztertanács ma délelőtt ülést tartott. A kormány ezen az ülésen véglegesen megszövegezte a király proklamációját, amelyet a király eljegyzése alkalmából a néphez intéz. A proklamációt holnap hirdetik ki.

A minisztertanács ezután foglalkozott a szkupstina holnapi ülésének napirendjével.

Ujévi üdvözlések a királynál.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 15.

Alexander király öfelsége tegnap délelőtt a görög keleti újév alkalmából táviratot váltott jegyeseivel Mária román királyi hercegnővel és a román udvarral.

Ugyancsak tegnap délelőtt Pašity miniszterelnök a kormány nevében, Vászity hadügyminiszter pedig a hadsereg nevében megjelent a király előtt és újévi szeren-

csekívánataikat tolmácsolták öfelségének.

A délután folyamán Alexander király öfelsége fogadta Dimitrie patriarkát, utána pedig dr. Bauer katolikus püspököt, akivel egy óra hosszat elbeszélgetett a különféle katolikus kérdésekről. A püspök megköszönte a királynak az ajándékot, melyet pár nappal azelőtt adott a katolikus egyháznak.

A magyar politikából.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Budapest, jan. 15.

A nemzetgyűlés szombati ülésén Andrassy Gyula gróf hosszú logitímista beszédet mondott. Beszédét sokszor megakasztotta a többségi párt tagjainak közbeszólása és ellenvetése, úgy hogy beszéde alatt nagy viharok voltak.

Andrassy kijelentette, hogy megbarátkozott már azzal a gondolattal is, hogy legrosszabb esetben a nemzetgyűlés ellen is azon lesz, hogy a koronás király visszatérését előmozdíssa. Arra fog törekedni, hogy az 1921. évi 47. törvények a törvénykönyvből kiküszöböltessek, mert ezt a törvényt szégyennek, a nemzeti függetlenség meggyalázásának tartja. Ez a törvény — úgy mond — a nagykövetek tanácsának provinciájává süllyesztette az országot. Ebben a törvényben forradalmi alapra álltak, mert a királyságról intézkedni, a királyságot megszüntetni a királyság hozzájárulása nélkül másként mint forradalmi uton nem lehet. A forradalmat Károlyiek megcsinálták és az 1921. évi 47. törvények, vagyis a detronizálás a forradalmat megkoronázta.

Andrassy beszéde után az interpellációk következtek. Sigray Antal gróf a honvédelmi minisztert interpellálta és Ostenburg ezredes szabadonbocsátását kérte. Haller István az igazságügyminiszterhez terjesztette elő a párbajról szóló interpellációját és kijelentette, hogy az igazságügyminiszter, aki szintén párbajozott, rossz példával járt elől.

Budapest, jan. 15.

Ostenburg Gyula ezredes védője beadványt intézett a katonai főtörvényszékhez, amelyben védenca szabdalábra helyezését kéri.

Budapest, jan. 15.

Bethlen István gróf miniszterelnök Gaál Gasztonnal, a nemzetgyűlés elnökével és Nagyatádi Szabó Istvánnal hosszasan tanácskozott a választójog ügyében.

Budapest, jan. 15.

Friedrich István pártja szombat esti értekezletén címét megváltoztatta és a „Keresztény, nemzeti, földműves- és polgári-párt” nevet vette fel. Friedrich István bejelentette, hogy a párt a legutóbbi belépésekkel tizenhat taggal szaporodott.

A zagrebi községi képviselőtestület elnökválasztása.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beograd, jan. 15.

Zagreből jelentik: A zagrebi községi képviselőtestület tegnap ülést tartott, amelyen a tanács tagjai esküt tettek és együttesen elnököt választottak.

Az ülést Petrity főpolgármester nyitotta meg. A napirend előtt közölte, hogy az igazoló bizottság Radity és Kaurity tanácsstagok megválasztását nem igazolta, ami a horvát blokk csoportjában elégedetlenséget eredményezett. A testületi tagok az eskü letétele után megválasztották tanácselnöknek Heinszl építész-mérnököt. Az eredmény közlése után a karzat közönségének sorában egyszerre zaj támadt. A jelen voltak a himnuszt kezdték énekelni, egy egyetemi hallgató pedig ezeket kiáltotta: „Éljen a király, éljen Jugoszlávia.” A jelenet nagy izgalmat és lármát keltett. Különösen a horvát blokk tagjai voltak dühösek. A zaj elcsendesedése után az elnök nyilatkozott a tanács jövő programjáról, mely természetesen Radity receptje szerint készült. Az ülés befejezése után a horvát blokk tagjai a templomba mentek, miközben a párthívek egy kisebb csoportja éltette a horvát blokkot.

Találkozik a francia és cseh köztársasági elnök.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, jan. 15.

Millerand köztársasági elnök Massarykot, a csehszlovák köztársaság elnökét meghívta Franciaországba. A cseh lapok hírei szerint Massaryk február végén vagy március elején utazik Párisba.

Mária román hercegnő Beogradban.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 15.

Jól értesült körökből eredő hírek szerint Mária román királyi hercegnő, Alekszander király öfelségének jegyese, édesanyjával, Mária román királynővel március elején Beogradba jön. A királyi vendégek Alekszander király társaságában Beogradból Dubrovnikba utaznak, ahol máris nagy előkészületek folynak a régi dubrovnikai királyi palota rendbehozatalára.

Mária hercegnő, az SHS állam jövődöbéli királynéja ezen utjában több helyen kiszáll, hogy még az esküvő előtt megismerje új hazájának földjét és gazdagságát.

Ugyancsak jól informált körökből hírlik, hogy Ferdinánd román király s Károly román trónörökösnek január havában tervezett beogradi látogatását egyelőre el kellett halasztani, mert a királyi paloták be rendezési munkálatai még min esnek befejezve, más, részükre megfelelő lakosztályokat pedig nem lehet szerezni. A román királyi ház így csak az esküvő napján jön Beogradba. Az előkészületek erre nevé már nagyban folynak a fővárosban és méltó fogadásukra már minden intézkedést megtettek, hogy minél kellemesebben érezzék magukat a királyi vendégek.

Barátságtalanul fogadták a walesi herceget Indiában.

Lemondott az ir alkirály.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Madras, jan. 15.

A walesi herceg ideérkezése alkalmával súlyos zavargások történtek, úgyhogy a rendőrség páncélos autókkal volt kénytelen rendet teremteni, miközben több személyt megöltek. A hatóságok szigorú rendszabályokat fogantatosítottak.

Berlin, jan. 15.

Montaigne angliai államtitkár és Reading lord, India alkirálya állásukról lemondott. A lemondás oka, hogy a walesi herceget indiai utazása alatt a lakosság fölöttébb barátságtalanul fogadta.

A német jóvátétel.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Paris, jan. 15.

Lloyd George és Poincarre tanácskozása eredménytelen volt. A két államférfi találkozásáról kiadott kommuniké a következőket mondja: „A két miniszterelnök másfél óráig volt együtt. A találkozás igen szíves formák között ment végbe, de tisztára személyes jellegű volt. Mindkét államférfi azt a felfogást hangoztatta, hogy Angliának és Franciaországnak folytatnia kell a szolidaritás politikáját.”

A Cannesben tárgyalt problémákról a kommuniké egy szóval sem emlékszik meg.

Berlin, jan. 15.

A német kormány tárgyalta a Németországnak átajított moratórium feltételeit és azokat elfogadhatónak jelentette ki.

Páris, jan. 15.

A genuai konferenciát március nyolcadikán fogják megtartani.

Mi lesz a forgalmi adóval?

A becskerekai kereskedők grémiumának közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Becskekerek, jan. 15.

A veliki becskerekai kereskedők grémiuma tegnap, vasárnap délelőtt 10 órakor a Lloyd-társulat helyiségeiben gyűlést tartott a forgalmi adó ügyében. Mint ismeretes, az ország kereskedelmi kamarái és kereskedelmi érdekképviselői az elmúlt hetekben együttes akciót indítottak a forgalmi adó mai rendszerének megváltoztatása érdekében. A közös akció eredményeképpen legutóbb egy küldöttség memorandumot nyújtott át a pénzügyminiszternek, amelyben kifejtették a kereskedővilágnak ismeretes álláspontját, amely főleg a forgalmi adó mai beszédési módja ellen tiltakozik. A grémiumot azért hívta egybe az elnökség, hogy egyrészt beszámoljon ennek a küldöttségjárásnak eredményéről, másrészt pedig, hogy a további teendőket megbeszéljék.

Jankovity Koszta elnök üdvözölve a megjelenteket, megnyitja az ülést és ismerteti az ügyet. Elmondja, hogy a forgalmi adó ellen, de főképpen annak beszédési módja ellen a kereskedővilág az első időtől kezdve mindig erősen állást foglalt. A ma érvényes adórendszer mellett, a 10 százalékos harmadosztályú kereseti adó mellett, végzetes hatással lenne a kereskedőkre, ha a most megkívánt forgalmi kimutatásokat be kellene mutatniok a hatóságoknak, ami által egyszerre megszűnne a könyvvezetés titkossága, amely pedig kereskedelmi törvényünk egyik sarkalatos intézkedése. Ebből az alaphoz indult ki a novisadi kereskedelmi- és iparkamara akciója, amelyhez nemcsak a vojvodinai érdekeltségek, hanem távolabbi körök is esatlakoztak.

A közös memorandum átnyújtására Beogradban január tizedikén jöttek össze az egész országból az érdekeltek és tanácskozássra ültek össze. Különböző javaslatok voltak a forgalmi adó beszédési módjára nézve. Az egyik a III-ik oszt. kereseti adó alapján, annak esetleges többszörösében kívánta megállapítani az adónak nagyságát, a másik szerint az állam által kontingentált adójóvedelem felosztandó volna kerületenként és ennek behajtásáról és beszolgáltatásáról a kereskedők maguk gondoskodnának, egy további javaslat szerint a napi ezer dinárt nem meghaladó forgalom után pauszál összegben volna fizetendő az adó, az ezen felüli bevétel összegek után pedig helyegilletékek formájában volna ez behajtható.

A közös memorandumot a küldöttséget vezető Belanovity V. zagrebi kereskedő nyújtotta át hosszabb indoklás kíséretében a miniszternek, aki válaszában kijelentette, hogy a forgalmi adó már törvényt vált, ezen változtatni nem lehet. Erre heves vita indult meg a küldöttség tagjai és a miniszter között, amelynek folyamán a kereskedők kijelentették, hogy ez a törvény tönkre teszi a kereskedelmet, hogy a törvényt minden szakértelem nélkül hozták, hogy a legfőbb hiba ott keresendő, hogy a szkupstinában nem ül egyetlen kereskedő sem, hanem csupa tanár és így tovább. A miniszter végül kijelentette, hogy a ki-

A szerb-román határrendezés.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beograd, jan. 15.

A szerb-román határrendező bizottság delegátusai Milojevity tábornok vezetésével befejezték működésüket és az erre vonatkozó jelentéseket az összegyűjtött adatokkal együtt felterjesztették a kormányoknak.

adandó végrehajtási utasításban intézkedni fog olyan értelemben, hogy a napi ezer dinárt meg nem haladó forgalom után pauszál összegben fogja megállapítani az adót és csak az ezen összeget meghaladó napi forgalmat felmutató kereskedőket kötelezi a lejstromok vezetésére.

Jankovity elnök azt javasolja, hogy a grémium intezzen tavrati felterjesztést a miniszterhez, amelyben felkéri, hogy a forgalmi adónak befizetését függessze fel addig, amíg a kilátásba helyezett végrehajtási utasítás meg nem jelenik. Ettől függetlenül mindenki vegye át a városi adóhivatalban az adófizetéshez szükséges nyomtatványokat, azokat töltsse ki, nehogy a késedelemből az egyeseket esetleg károsodás érje. Mindenesetre reméli azonban, hogy a miniszter felfüggesztő rendelkezése január végéig meg fog érkezni.

Marinkovity Pájó azt javasolja, hogy a vojvodinai képviselőket kérjék fel, hogy ha a kérdés a szkupstina elé kerül, ott foglaljanak állást a kereskedők érdekében.

A grémium egyhangulag elfogadta Jankovity elnök javaslatát azzal a hozzátoldással, hogy a miniszterhez intézendő táviratról értesíti az összes vojvodinai érdekképviselőket.

Ugyancsak elfogadják Marinkovity Pája javaslatát és határozatiilag kimondják, hogy felhívják a vojvodinai képviselőket, hogy a parlamentben a forgalmi adó és az 1922. évre is tervezett hadinyereségadó tárgyalásánál a lehetőségig védjék meg a kereskedők érdekét.

Az osztrák-magyar tárgyalások.

Wien, jan. 15.

A „Neues Wiener Abendblatt” szerint a Magyarországgal való tárgyalások kedvezően folynak.

A Nyugatmagyarszagra vonatkozó pénzügyi tárgyalásokat a velencei egyezmény értelmében a tárgyalások kezdetétől számított tizen-négy napon belül, tehát január huszonötödikéig be kell fejezni, mert különben az ügy választott bíróság elé kerül.

Még nem alakult meg az új francia kormány.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, jan. 15.

Az „Achtuhr-Blatt” értesülése szerint Poincaré miniszterelnök Foch marsallnak ajánlotta fel a hadügyi tárcát.

Páris, jan. 15.

Az új kormány valószínűleg vasárnap vagy hétfőn alakul meg és esüörtökön mutatkozik be a kamarának.

A kiszivárgott hírek szerint dr. Matovity Svetomir és Sztojadinovy Giga bánati országgyűlési képviselők agilis működése azt eredményezte, hogy Veliki Gáj és Szaján községek megmaradnak az SHS állam kebelében.

A karlovai vonatlopások

— Kikindai tudósítónktól. —

Veika Kikinda, jan. 13.

Tavaly február és március haván egy organizált vasuti betörőanda garázdálkodott. Ez a betörő-társaság sorrajárta a tanyákat, hol legtöbb értékes holmit a Telesky József tanyájáról vitték el. A tanyák után kerültek csak sorra az ott veszteglő vonatok. A Bánát forgalmában tudvalevőleg nagy szerepet játszik a jelentékeny vasuti csomópontot képez Karlova. Megtörténik, hogy jól megrakott tehervonatok 2-3 napig is ott állanak. Így könnyen hozzáláthatott ez a társaság és aránylag rövid idő alatt több mint egy negyed millió korona összeget kitévő értékeket loptak el. A csendőrség széleskörű nyomozást indított, melynek eredményeképp az összes tolvajok és orgazdák a lopott holmikkal együtt megkerültek.

A már több ízben megtartott tárgyalás végül ma befejeződött a veliki kikindai kir. törvényszék előtt, melynek főtárgyalásán Bojanics dr. bíró elnökölt. A tárgyalóterem tele volt a lopott értékes, különféle holmikkal. A vádlottak padján huszonhatan ültek. A lopással vádoltakat hat ügyvéd, az orgazdákat dr. Wolf Jakab védte.

A vádlottak részben tagadták a lopást, azzal védekeztek, hogy ők a bűnjelként lefoglalt holmikat vették, így az jogos tulajdonuk. A dolog érdekességét emeli, hogy két vasuti alkalmazott is segédkezett, kiket a bíróság szintén elítélt. A bíróság dr. Kirshner Szlavko és dr. Wolf Jakab ügyvédek két órás védőbeszéde után alig nyolc vádlottat tudott csak elítélni 2-5 évi fegyházra, de az orgazdákat mind felmentette, ellenben a holmijukat nem rendelte nekik kiadni. Wolf dr. az ítélet ezen része ellen fellebbezett.

Dr. Moszkovita kir. ügyész az ítéletben megnyugodott, míg a védők semmisségi panaszt jelentettek be.

A polgári iskolai tanárok vizsgálója. A közoktatásügyi miniszterium B. B. B. osztálya Novisadon 1919-ben és 1920-ban a nagy iskolai szünetek alatt tanfolyamot tartott a vajdasági tanítók részére, melynek célja az volt, hogy a tanítókat megfelelő tanfolyamok elvégzésével polgári iskolai tanárokká képezze ki. Ebből az ügyből kifolyólag a közoktatásügyi miniszter szakvéleményt kért ki a közoktatásügyi jogi tanácstól arra vonatkozólag, hogy vajjon ezen tanfolyamok megfelelőeknek tekinthetők-e a polgári iskolai tanárokká való képesítésre, vagy pedig szükséges volna-e, hogy a tanfolyam résztvevői egy különbizottság előtt újból levizsgálózzanak.

HIREK

Létity dr. püspök Veliki Becskerekén. Amint értesülünk, a helybeli gör. kel. szerb hitközség meghívása folytán Létity dr. volt temesvári püspök f. hó 18-án, szerdán reggel 10 órakor Becskerekre érkezik. Létity metropolita esüörtökön, Vizkereszt napján Becskerekén püspöki szentmisét celebrál és másnap minden valószínűség szerint Melencére indul.

Eljegyzés. Weisz Frida gyógyszerészgyakornokot eljegyezte Kristity Tódor gyalogsági kapitány Torontálszecsánjon.

Eljegyzés. Delfel K. Aladár, a Torontáli Agrárbank Áruosztályának képviselője eljegyezte Stagenschmidt Magda urleányt Veliki Becskerekéről. (Minden külön értesítés helyett.)

Házasság. Deák Zoltán hírlapíró e hó 10-én kötött házasságot Radócz Juliskával, a budapesti zeneakadémia végzett növendékével.

Puts Frigyes meghalt. Becskerek társadalmának egyik legtipikusabb alakja, akit a város apraja-nagyja ismert és tisztelt, Puts Frigyes nyug. m. kir. honvédszávezredes tegnapelőtt, szombaton délelőtt 9 óra után 70 éves korában váratlanul, hirtelen meghalt. Mindenkire meglepetésszerűen ért a szombat délelőtti elterjedt hír a halálesetről, az emberek hinni sem akartak benne, mert nagyon sokan látták még aznap reggel a friss, életerős öreg urat, amint katonás pontossággal végezte megszokott reggeli sétáját, ami után kilenc óra előtt betért szokása szerint a kaszinóba, hogy végigbongessze a lapokat. Itt a kaszinóban, ujságot olvasás közben egyszerre rosszul érezte magát, letette kalapját, kabátját és elindult szép esendes, kimért járásával hazafelé. Egy régi jó barátja és bajtársa elkísérte az öreg Puts bácsit, ott bement lakására, ledőlt egy karosszékbe és házvezetőnőjét orvosost küldte. Az orvos pár perc alatt megérkezett, de munkája már alig akadt, mert a szív működés pereről-percre gyengült és rövidre rá beállt a teljes szívbénulás, féltize az öreg már halott volt. Halálát a sok, régi ismerőjén kívül egyetlen fia, a Hamburgban élő Puts Miklós és családja gyászolja. Temetése tegnap, vasárnap délután fel négy órakor ment végbe az Uri-utcai gyászházból nagy gyászoló közönség jelenlétében.

Staity Nadesda hangversenye január 18-ikán este fél 9 órakor a Kaszinó nagytermében.

A Zsidó Nemzeti Egyesület kulturbizottsága folyó hó 17-én, kedden este fél 9 órakor a chevra-ház nagytermében kultur-estélyt rendez, melyen dr. Stern Lázár hitközségi elnök ur felolvasást tart az antiszemizmus keletkezéséről és fejlődéséről. Belépti-díj nincs, érdeklődőket szívesen lát a Vezetőség.

Gyilkosság Zemunban. Zemunból jelentik: Kremerac István zemuni kereskedőt tegnap délután Szablyák Jozefina nevű eselédje baltával agyonütötte. A gyilkosság elkövetése után magához vette a kereskedő készpénzkészletét kétszáz ezer dinárt és egyéb értékeket és megszökött. A rendőrség megindította az ügyben a legszélesebbkörű nyomozást.

Staity Nadesda hangversenye január 18-ikán este fél 9 órakor a Kaszinó nagytermében.

A nyomor elől a halálba. Az utóbbi időben mind sűrűbben fordulnak elő Beeskerekben az öngyilkosságok. Az utolsó tíz napon belül, a mostani már a negyedik eset. Ha az életutság okát keressük, mindenkor szembe találjuk magunkat a mai idők rémkiáltásával: a nyomorral. A munkaalkalmak hiánya folytán beállott munkanélküliség, a kis és keserves kereset kergeti a halálba a gyengébb idegzetűeket és teszi még szerencsétlenebbé azoknak családját. Csütörtök este történt a legújabb öngyilkossági kísérlet. Nagy Pál 45 éves csurogi napszámos gyalog bejött Beeskerekre. A Lénau-utca elejére érve bement a sorompó melletti épületben lévő kocsiszinbe, ahol bieszkájával felvágta ütőereit. Tettét csak jóval annak elkövetése után vették észre a házbeliek. Rögtön értesítették a mentőket, akik az életmentő napszámost beszállították a kórházba. Állapota a nagy vérvesztés miatt életveszélyes.

Staity Nadesda hangversenye január 18-ikán este fél 9 órakor a Kaszinó nagytermében.

Kéménytüz. Tegnap este 9 órakor a Temesvári-utca 61-es számú házában kéménye kigyulladt. Mire a tűzoltóság kivonult, a házbeliek már eloltták a tüzet.

Faklya. Igazi kulturális jelentőséggel bíró vállalkozást jelez ez a szó, amely cím alatt Beeskerekben a közeljövőben szépirodalmi, művészeti és kritikai heti folyóirat indul meg. A „Faklya” értékes, tiszta, emelkedett irányú magyar irodalmat fog hozni az olvasó közönségnek, aminek biztosítóka már egymagában az is, hogy a lapot Somfai János, a Beeskerekben tizenötévi ittműködése alatt jól ismert neves író és újságíró szerkeszti. A magyar kulturának erre az új és sokatígérő orgánumára lapunk olvasó közönségének figyelmét is felhívjuk. A „Faklya” első száma január 28-án jelenik meg és egy száma két dinár lesz.

Minden katonai ügyben tanácsot ad és eljár a Vojni Informacioni Büro Arany János-utca 1. sz.

Az első veliki beeskereki éjjeli őrző- és privát detektív-vállalat M. Dudás p. d. és J. Heingl, Svetozara Markovitya-ut. 1. sz. a helyiségében működését e hó 6-ikától megkezdte és kéri a n. é. közönség szíves partfogását. Telefon 248. sz.

Átutalások, hitellevelek és esek-kek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint **valutabiztosítások** árukiviteltre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R. T. főköjénél (Srpska Zadruga Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43. és 47.

Utelleveket és visumokat a leggyorsabban szerez meg a Banatska Trgovacka Agencija, Pupinova (Árpád) utca 3.

UJ SZERENCSET ÉS ÉLETMEDVET nyer minden hölgy, ha külsejét szebbé alakítja és jobban tetszik embertársainak. Sok díszretnen részesülnek, mint a szépségápolás kedvelt szerel: Feller „Elsa” hihomtejszappan „Elsa” arc- és bőrvédőkenőcs, „Elsa”-Tanochina hajnövesztő kenőcs. Szétküldi: FELLER V. JENŐ patikus, STUBICA DONJA, Central 202 sz. (Hrvatstva)

Péridy rablóbandáját behozták a beeskereki fogházba.

A beeskereki államügyész Meicencén. — A letartóztatott haramiák kihallgatása. — Még mindig tagadnak. A bűnlajstrom összeállítás. — Hogyan követte el Péridy a bűntetteit.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 15.

A melencei haramiavezér és társainak elfogatásáról szóló első híreket meglehetősen tartózkodással fogadta a Bánát lakossága. Péridy Marinkónak és cinikusainak hallatlan merészséggel végrehajtott bűntettei, valamint hagyományos szerencsésük, mely ha el is szegődött tőlük egy-egy napra, mégis csak visszatért, legendás alakká tették őket az egyszerű nép szemében és így az elfoghatatlannak hitt, hírhedt banditák letartóztatási hírére is kissé kételkedéssel fogadta a közönség.

Péridy Marinkó elfogatása egészen váratlanul történt. Évek hossza során át hiába üldözték szakadatlanul, hiába vezényeltek ki nagyszámú katonaságot, esendőrséget elfogatására, minden erre irányuló vállalkozás eredménytelenül végződött. Itt a Bánátban mindössze két ízben sikerült őt elespíni. Egy ízben a kikindai esendőrség tartóztatta le, másodszer pedig a melencei. Mindkét esetben csak néhány napig volt a esendőrségek kényszerű vendége, mert rövidesen valami furfangos módon megszökött. Így sikerült neki éveken keresztül veszélyeztetni egész Délserbia, majd Felsőbánát közbiztonságát, míg végre mégis csak elérte a betyársors vége, a esendőrkéz és a fogházcella.

A melencei esendőrség fáradhatatlan, buzgó munkája eredményezte, hogy a melencei haramiavilág alkonya végre beköszöntött. Milinov Péter esendőrmesterjárásparancsnok és derék legénysege ügybuzgalmának köszönhető, hogy az annyira megtépzott közbiztonság végre helyreáll és Melence sokat zaklatott lakosságának nyugalma újra visszatér. Péridy Marinkó rablóbandájának hurokra kerítésével.

A „Torontál” munkatársának sikerült újabb részleteket megtudnia a nyomozásról, a tettesek kihallgatásáról és a most feldolgozás alatt lévő bűnlajstromokból s mindezekről a következőkben számol be:

Keddén éjféltkor fogták el Péridy Marinkót és hűséges cinikostársát Unicán Lázót. Velük együtt mindössze négyen vannak letartóztatásban, leszámítva Miloszavlevity Milenkót az időközben megszökött rablót is. A rablóbanda, a foglyok vallomása szerint hét tagból állott, tehát jelenleg még hárman vannak szabadlábban. Ezeknek elfogatása azonban rövid időn belül várható.

A letartóztatott haramiákat rögtön vallatásra fogták és szép számmal igyekeztek lelkükre beszélni. Felsorolták szörnyű bűntetteiket, melyek mind a lelkükön szá-

radnak, elmagyarázták nekik, hogy csak magukon könnyítenek és büntetésüket enyhítik, ha megbánják a történeteket és beismerő vallomást tesznek. Péridy és társai azonban hajthatatlanok maradtak, egykedvűen hallgatták a esendőrok szavait, csak a személyi kérdésekre feleltek, a bűntettek vonatkozó vallatás alatt pedig a legnagyobb közömbösséggel ültek a padokon, felelet nélkül hagyva a feltett kérdéseket. Különösen Péridy viselkedett a legszemtelenebbül. A kéthárom nap alatt, amit a esendőrségen töltött, alig mondott néhány szót. Megvető, gumyos pillantásokkal mérte végig a esendőroket és cinikus mosollyal nézte erőlködéseiket. Társai itt-ott elgaloppirozták magukat, láthatóan zavarba jöttek s a keresztkérdések sulya alatt már-már bevallották egyes tetteiket, amikor azonban észrevették, hogy kellelőnél többet beszéltek, hirtelen minden átmenet nélkül elhallgattak. Hiába, ők Péridy iskoláját végezték.

Pénteken délelőtt kint járt Melencén Vojvodich Ivó királyi ügyész, jelen volt a letartóztatottak kihallgatásánál és megtette a kellő intézkedéseket a rablók Beeskerekre való szállítására vonatkozólag.

Az ügyész utasítására pénteken délután hozták be a négy foglyot Beeskerekre. Délután három órakor indultak el a esendőroket és a rablókat szállító kocsi Melencéről, ahonnan a három óra hosszat tartó út után hat óra tájban érkeztek Beeskerekre. Itt egyenesen a törvényesség elé hajtottak és átadták Péridy és három társát az ügyészségnek.

Péridy Marinkó rablóvezér pályafutása és működése telve van érdekességekkel. Délserbiában a háború alatt ő volt a leghírhedtebb rablóvezér, aki nem egyszer egész hadjáratot indított a falvak lakossága ellen. Számos falut a szó szoros értelmében kifosztott, az országutakon meg nem mertek közlekedni Péridyék portyázása miatt. Délserbiában Péridy vezetése alatt mintegy harminc gyilkosságot és rengeteg rablást követtek el anélkül, hogy egyetlenegyszer is esendőrkézre került volna. Végül a hatóságok annyira megsokallották a rablóvezér garázdálkodásait, hogy fővároson kívül való helyezését kérték, amit meg is adtak.

A forradalom zavaros idejében a rablóvezér gazdagabb vidéket keresett. Így jutott hű kísérőjével és barátjával Unicán Lázóval együtt Melencére, ahol héttagnu rablóbandát szervezve, rövidesen megkezdte működését.

Oly nagy a száma bűntetteinek,

amit a Bánátban követett el, hogy itt csak a fontosabbakat és az érdekesebbeket emeljük ki, melyek leginkább tükröztetik vissza jellegzetes „munkáját”.

A múlt év elején történt, hogy egy jómódu melencei földbirtokos házában éjjel felzörgettek a gazdát azzal, hogy nyissa ki az ajtót, mert esendőrok kérnek bebozsajtást. A gazda gyanútlanul ajtót nyitott, mire Péridy nekiment és pénzt követelt tőle. A megrémült földbirtokos látva az aránytalan túlsúlyt, megértette a helyzetet és ellenkezés nélkül átadott egy nagyobb összeget. Persze ezzel nem voltak a támadók megelégedve, hanem többet követeltek. Mikor pedig az vonakodott a többi pénzt is kiadni, nekiestek, alaposan megkötözték, száját betömtek, a földön tüzet gyújtottak és a szerencsétlen embert meztelen talpával a tűz fölé állították. Péridy egyik kezével az áldozat pulzusát fogta, a másik kezében pedig az óráját nézte s mikor megelégedte a kínzást, intett embereinek és levette a szerencsétlen földbirtokost a tüzről. Ezt a módszert nem egy, hanem számtalan esetben alkalmazta.

Más alkalommal meg világos nappal kirabolta egy jómódu melencei földművest, Markó Emilt. Markó nyugodtan dolgozott a melencei hártában fekvő földjén. Hat óra tájban arrafelé menet megállott egy községi rendőr néhány szóra. Alig beszélgettek vagy öt-hat percet, amikor a földet körülvevő kukoricásból hat-hét lövés dördült el. Szerencsére egyik lövés sem talált. A szegény halálraijedt földműves jóformán még magához sem tért, amikor megjelent a két megszeppent ember előtt egy ismeretlen egyén, aki magát Péridynek nevezte és megparancsolta nekik, hogy rögtön adják ide fegyvereiket. A rendőr felhasználva a kellő pillanatot, Markó Emil lovára pattant és elvágatott azon a faluba. Péridy nem is bánta, hogy a rendőr elmenekült, mert szokására rá sem hederített. Markónak ellenben megparancsolta, hogy vezesse őt azonnal a lakására. Markó háza elé érve odaállította a megrémült földművest az ajtóhoz, ő pedig bement annak feleségéhez és pénzt követelt. Markó felesége eleinte vonakodott pénzt kiadni. Péridy fenyegetésére azonban rögtön kiadta a háznál lévő összes készpénzt.

Ugyanazak tavaiy ősszel halálosan megsebesített egy melencei rendőrt, mert az igazolásra szólította fel. Kikindánál meg agyonlőtt egy esendőrt. A melencei országuton elkövetett gyilkosság elkövetésével, melynek az áldozata egy orosz menekült, szintén őt gyanúsítják.

A bűntetteket leginkább maszkírozva követte el. Legtöbbször mint katonatiszt vagy asszony esalta lépre bízékeny áldozatait. Egy ízben amikor a kikindai esendőrség elfogta és furfangos módon megszökött, megcsinálta azt a tréfát, hogy másnap főhadnagyi egyenruhában végigsétált a korszón. Véletlenül arra ment az elfogatója, egy esendőrhadnagy, aki semmit sem

INTERNATIONAL BIOSKOP

AZ ORIENT-SZALLÓBAN.

Hétfő, január 16-án este fél 6 és fél 9 órakor.

T i h M i n h

VI. rész. Francia kalandortörténet 5 felv. (2200 m. hosszú).
Főszerepben: Mary Harald, Rene Kresté judex főszereplője.

sejtve, szívélyesen szalutált feljebbvalójának s csak utána vette észre, hogy ezt az embert már ismeri. Rögtön üldözőbe vette az áltisztet, de eredménytelenül, mert Périty felhasználva a korzóközönység körében keletkezett pillanatnyi zavart, megugrott. A becskerei fogháznak is már régi ismerőse. Néhány napi vendégszerelésre itt is befogadták. Mikor azonban Périty megunt a fogház végtelen nyugalma, innen is megszökött.

Most van másodszor a fogházban, remélhetőleg már nem kerül többé a szabadba, legfeljebb akkor, amikor az ítéletet végrehajtják.

Ejjeli őrző vállalat Becskekereken.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, jan. 15.

Becskekerek városa a napokban értékes intézménnyel gyarapodott. Az Amerikából, tanulmányútról csak nemrég hazatért M. Dudás P. D. volt városi detektív, J. Heingl volt városi detektívvá egyetemben, a becskerei lakosság vagyonszolgáltatására ejjeli őrző vállalatot létesített. A privát detektív osztályuk most van szervezés alatt s rövidesen szintén megkezdik működését, mely a rendőrséggel karöltve végzi majd a közbiztonsági szolgáltatásokat.

Az ejjeli őrző vállalat vezetői évekig itt működtek a rendőrség szolgálatában, az itteni körülményeket jól ismerik, számos sikeres nyomozásuk pedig kitűnő nyomozási készségükről és tehetségükről tanuskodik. Dudás még a háboru előtt 7 évig az Egyesült-Államok több államában teljesített szolgálatot mint detektív, majd 1919-ben ismét kiment és a múlt év vége felé érkezett vissza Becskerekre. Dudás mindenütt a legjobb nevet vívta ki magának és számos elismerő okiratot, kitüntetést, ajánló-levelet kapott. Többek között az óbecsei ketős rablógyilkosság bűnügyét is ő derítette ki.

Az ejjeli őrző vállalat másik vezetője Heingl detektív szintén a legkiválóbb nyomozók közé tartozik. Heingl a világhírű professzor Müllernél Wienben végezte tanulmányait, majd számos tanfolyam elvégzése után állami szolgálatba lépett és mint okleveles detektív, hat éven át működött Wienben. Különösen az akkoriban nagy port felvert Jaks, a világszerte hírhedt hasmetsző elfogatásával ért el nagy sikert. Becskereken pedig a vásártéri rablógyilkosság és több szövetséges büntetéses kinyomozásával szerzett feljebbvalóitól teljes elismerést.

A vállalat nagy fontosságához és szükségességéhez szó sem férhet. Becskereken már többször kíséreltek ilyen vállalatokat fenntartani, azonban mindig eredménytelenül, mert nem szakemberek végezték a vezetés munkáját. Jelen esetben ez nem fog fenn, mert a vállalat vezetői és összes alkalmazottai elismert nyomozók, akik a lehető legnagyobb lelkiismeretességgel, pontossággal, valamint feltétlen megbízhatósággal végzik nehéz szolgálatukat.

A vállalat kiterjesztése, nagybodása és fennmaradása a közönség pártfogásától függ. Mindenki

igyekezzék tehetségéhez mérten hozzájárulni a költségekhez és hogy a kevésbé tehetségesek vagyona is kiterjedjen az ejjeli őrző vállalat, a vezetők elhatározták, hogy nem kötik fix összeghez az őrzés díját és ezzel alkalmat adnak mindenkinek, hogy a pártfogók sorába lépjen. A vállalat este 7 órától reggel fél 6 óráig működik. Jelentkezéseket elfogad a Martinuzzi-u. 1. sz. alatt lévő Piking-féle eselédszerző iroda. Telefon 248. Ugyanez a helyiség egész éjjel nyitva van, ahol állandóan inspekción is időzik.

Sport

Az első nyilvános box-match Budapestén. Vasárnap firtották meg rengeteg ember előtt a régi képviselőház üléstermében az első profi boxmérkőzést. Szereplői az amerikai Teddy s a magyar Rózsa voltak. A találkozás nem váltotta be a hozzáfűzött nagy reményeket. Az amateure átlagon majdnem alóli mérkőzés az 5. menetig tartott, mikor is az erősen orrba-szájba boxolt Teddy feladta a küzdelmet.

Autótulajdonosok figyelmébe!

Ne dobja ki pénzét hiába!

Ha rossz autóköpenye van, küldje be

ZWIRSITZ KÁROLY
Sombor, Pariska u. 10. sz.
Telefonszám 250.

a Vojvodinában gőzerőre berendezett autógummi vulkanizáló műhelyébe, ahol azokat teljesen újjá átalakítják

Kötött nőiruhákat

a legújabb bécsi divat szerint, mérték után, gyorsan szállít
az Első Torontáli Gyapjufonó- és Harisnyakötőgyár Rt.

Veliki Becskerek, Bakics-utca. 36. sz. távbeszélő.

Modellek a gyárban megtekinthetők!

Ajánlunk
elsőrendű 720-as könnyű és nehéz
benzint
vashordókban

Dobrovoljačka Banka u Banatu D. D.
Veliki Bečkerek, Sv. Markovity u.
Telefon 291.

Narancs

citrom

lekvár

szilva

maroni

füge

„Sunflower“ ladás petróleum

„hordós“ jó fehér petróleum

örölt só és kősó

80%-os ecetsav

sárga kocsikenőcs

kárbid

süvegucor, kis és nagy süvegek

kockacukor

kristálycukor

cukorka

gyertya

Club-papír

és az összes fűszer-, gyarmat- és festékárucikkek legolcsóbb bevásárlási forrása:

Özv. Guttman Jakabné és Fiai Vel. Bečkerek.

ELADÓ

10 q vöröshagymamag

az 1920-21. évi termésből.

Szíves ajánlatok és megkeresések

Varga Sándor Srpska Klarija,

Lányok-pusztája címre küldendők.

Zongora

rövid Bösendorfer és ebédő
bőrszékekkel eladó.

Cím a Torontál kiadóhivatalában

Helybeli nagyobb vállalatnál biztos jövedelemre

számíthat agilis ügynök.

Ajánlatok „Biztos jövedelem” jel-
igére eddigi működés megjelölé-
sével a Torontál kiadóhivatalába
küldendők.

Irodai vagy üzleti állást

keres 29 éves, nőtlen kereskedelmi
alkalmazott. A könyvelésben jártas,
be-zól és ir magyarul, németül, szerb-
horvátul, románul és oroszul

RAKITS LYUBOMIR

STECKHART FRANZ-nál Veliki Becskerek,
Petrogradszka (Melencei) utca 36. szám

Kifőzött szilvacefre

magokkal együtt, mely sertések etelé-
sére nagyon alkalmas, **ingyen kapható**

Kohn Ignác szilviumfőzdéjében
a nagyhíd mellett.

Villamossági vállalat!

Zwirnitz Károly
SOMBOR, PARISKA UTCA 10.
Telefonszám 250.

„Ganz“-féle árammérő, motorok,
dinamók és transzformátorok voj-
vodinai kizárólagos képvisellete
és lerakata. Bármely feszültségű
motorok, dinamók és árammérők
azonnal raktárról kaphatók.

A Magyar Fém- és Lámpaarugyár
vojvodinai kizárólagos kép-
viselete és lerakata.